

4. Валевський О., Литвиненко О. Ситуація у сфері культури: виклики та події. *Національний інститут стратегічних досліджень*. Центр суспільних досліджень, 2022. С. 39–40. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-04/kultura_vikliki.pdf

5. Куксенко С. І. Роль гуманітарних дисциплін у формуванні людського потенціалу, громадянської та національної ідентичності. *Візуальне мистецтво, соціальна культура, комунікація: традиції та сучасність*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Черкаси, 28 березня 2024 р.). Черкаси: ЧДБК, 2024. С. 13–15.

6. Матлай Л. Історико-культурна спадщина України у цивілізаційному діалозі. *Historical And Cultural Studies*. 2014. Vol. 1, № 1. С. 45–48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hcs_2014_1_1_11

УКРАЇНСЬКА АУДІОЗАПИСНА КУЛЬТУРА: ВИКЛИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Кочержук Д. В.

*Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології
ім. М. Т. Рильського НАН України,
ПЗВО «Київський міжнародний університет»
e-mail: Denis_kocherzuk@ukr.net*

Стратегія розвитку вокально-виконавської практики вітчизняного музичного мистецтва стала основним вектором потонних перспектив у адаптації українського шоу-бізнесу для післявоєнного періоду відновлення майбутнього країни. Історичні чинники, спричинені ідеологічними постулатами та обмеженнями, спровокованими розпадом СРСР та його політичними послідовниками, які всілякими способами блокували доступність аудіотворів з євроінтеграційного простору, сформували підґрунтя до кардинальних дій, що повинні були зламати всі заангажовані стандарти. Мистецька практика базувалася на історіографічних процесах, які завідомо були досліджені в теоретико-практичних сегментах, проте не систематизувалися та не адаптувалися до осучаснених технологій звукового дизайну. Обмеженість жанрових взаємовпливів у музиці також накладала відбитки на процеси утворення нового аудіофонографічного матеріалу.

Зміна стереотипів тоталітарної доби новою культурою ХХІ століття доволі складно та негативно відбилася на самоідентифікації української музики. Мотиви західної та східної аудіокультури схарактеризували різносторонні художньо-естетичні напрями. Частина українських митців тяжіла до європейських стандартів осучаснення вокально-інструментальних партитур, інші ж регіони – зрощувалися з російською культурою, що ставило під питання подальше існування значного сегмента вітчизняного мистецтва. До 2014 року переважно російська музика відіграла ключову роль у формуванні українського шоу-бізнесу, перенасичуючи всі мистецькі проекти низькопробним аудіозаписним та відеографічним матеріалами. Частина національного мистецтва займала доволі хитку та невизначену позицію у продукуванні публіці україномовного контенту, що призводило до ще більшого занепаду полівекторних фольклорних течій у поп- та рок-мистецтвах.

Значна пертурбація та сплеск нових стилізованих ефектів завдяки розмаїттю винайдення комп'ютерних музичних технологій запровадило зміни в усталених процесах вокально-інструментальної практики. Еволюція звукозапису вплинула на сучасну музичну культуру, можливим стало розповсюдження синтетичних методик фіксації – аудіоальбому – виду нової музичної форми (різновиду концептуальної аудіозаписної програми з її індивідуальним оформленням).

На розвиток звукозапису вплинули вагомі фактори, що змінили перебіг історії музичної культури. Сучасна естетика звукового дизайну позиціонувала себе у зміні живого виконання на штучне (інтелектуальне), зі врахуванням того, що переважна більшість слухачів сприймають музику в цифрових (вигадано-імплементаційних) зразках, і це значно посилило роль звукорежисера у формуванні естетичних смаків та поглядів.

Зауважимо, що генеза звукозапису та аудіофіксуючого обладнання, незважаючи на величезну палітру можливостей, – новий етап еволюції музичної інтеграції ХХІ ст. Вона не замінює культуру, творчість і талант композиторів, музикантів, виконавців та звукорежисерів. Аудіоінженер проводить нотування / запис, відтворення, обробку, мікшування музичних елементів за допомогою технічних засобів та комп'ютерного обладнання, пов'язаних із мультимедійними приладами. Для того, щоб привернути увагу слухачів до музичного матеріалу, продукт масової культури повинен бути яскравим, видовищним, тому значними явищами мистецького життя стає не лише якісне виконання твору, але й технічне оформлення. Логічне застосування музикознавчих імплементацій обумовлено вагомою підтримкою корегування якості музичного матеріалу та умовами його публікації через мережу Інтернет і теле-радіотрансляції. Тобто звукозапис сприяв змінам у галузі музичного мистецтва. Це проявилось як тенденція до удосконалення фіксування масштабних музичних композицій колективами, гуртами й солістами. Аудіозапис – явище спрощеного видобутку інформації, причому ним опрацьовується звук на професійному рівні технологічних процесів, що продукуються різними сферами масмедіа. Це потрібно для кореляції мультимедійних технологій, кіноіндустрії, реклами тощо. Отже, виникає потреба творчого доробку культурної діяльності комунікативних напрямів.

Ринок української музики збагачувався усілякими цифровими ресурсами. Окрім платівок, касет, аудіодисків, у 2003 р. асоціація BDA (Blu-ray Disk Association) приступила до дослідження з боку ліцензування нового мультимедійного формату (звук та відео), що передусім призначався для ринку комерційного спожитку. Тож наприкінці 2003 р. було протестовано та визначено новий вид інформативного джерела «HD-DVD» (фірми «Toshiba», «Nec»). В Україні паралельно з цим шалених обертів набирали форми шоу-бізнесової практики, створювалися нові виконавчі колективи, було покладено початок формування дистриб'ютор-

ських компаній, засновувалися продюсерські центри, що намагалися охопити технологічний складник мистецької сфери. Важко визначити терміни появи перших платівок формату DVD серед цифрового ринку, втім на початку 2004 р. професійне саундпродюсування спровокувало розвиток окресленого нами феномену. Мультимедійні твори продукувалися в більш об'ємному форматі: *по-перше* – аудіоальбоми склалися з великої кількості пісень, які вміщували 80 хв звучання (приблизно від 12 до 15 цифрових композицій); *по-друге* – з'явилися пластикові коробки-чохли для збереження дисків (принагідно варто наголосити на тому, що поліграфія також відіграла важливу роль у наданні повної змістової інформації щодо продукту, який було зафіксовано на носії); *по-третє* – деякі виконавці додатково укомплектовували свої збірки відеоматеріалами (музичні кліпи, концертні виступи, приклад роботи над альбомом у студії звукозапису, що було відзнято режисерською командою); і наостанок, *по-четверте* – нанесення спеціального грифу, який демонстрував правомірність використання аудіотворів серед публічного та індивідуального прослуховування.

Отже, за часів Незалежності України звукозаписна аудіокультура та дії до її стратегічного планування (від Помаранчевої Революції, Майдану-2013, пандемії COVID-19, російсько-української війни початку 2022 року дотепер) впевнено формує нові стереотипні концепти, які зорієнтовані не лише на примноження україномовного цифрового контенту, але й збереження, реставрацію та публікацію історіографії мистецтв, що свого часу було втрачено, понівечено і навіть заборонено «залишками» радянського часу. Понад 30 років вітчизняне мистецтво боролось за свободу самовираження – потужної рушійної сили до самоідентифікації серед культур інших народів. Звукозапис став тим пріоритетним джерелом, що увінчав магістральний напрям національної ідеології XXI століття, зберігши традиції, ментальність, ідентичність українства.

АРХЕОЛОГІЧНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Литвиненко Р. О.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна) /

Інститут археології НАН України, Київ (Україна)

e-mail: ltvnrnm@gmail.com

Спричинена збройною агресією росії війна кинула неабиякі виклики історико-культурній спадщині України. Під загрозою знищення, руйнації та пограбування опинилась і археологічна спадщина нашої держави (1; 2; 7–9). Особливої шкоди завдала війна своєрідній археологічній візитівці Україні – могилам-курганам, основний масив яких зосереджений у степовій, і менше – в лісостеповій зонах. Переважна більшість курганів зосереджена на вододільних гребнях і плато.